

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

της Επιτροπής Επαγγελματικών Δικαιωμάτων της Σχολής Πολιτικών Μηχανικών ΕΜΠ

Ο Κοσμήτορας και η Επιτροπή Επαγγελματικών Δικαιωμάτων της Σχολής Πολιτικών Μηχανικών ΕΜΠ, μετά από αίτημά τους, συναντήθηκαν στις 11/12/2014 με τον Πρόεδρο της Επιτροπής Ανταγωνισμού κ. Δημήτριο Κυριτσάκη (υπό την ιδιότητά του ως Προέδρου της Επιτροπής για τον καθορισμό ειδικότερων ρυθμίσεων για την εξάσκηση του επαγγέλματος του Πολιτικού Μηχανικού, Αρχιτέκτονα και Τοπογράφου) και συνεργάτες του. Με βάση τη συζήτηση που ακολούθησε και προς απάντηση των ερωτημάτων που τέθηκαν υποβάλλεται το παρόν συνοπτικό υπόμνημα.

1. Ο ενδεδειγμένος στόχος των νέων ρυθμίσεων

Τα σημερινά επαγγελματικά δικαιώματα έχουν προκύψει από διαχρονική διεργασία που έλαβε υπόψη τις ανάγκες της Χώρας και τα διαμορφωμένα επαγγελματικά δικαιώματα σε άλλες χώρες. Προς αυτά προσαρμόστηκαν ακολούθως οι επιθυμίες των νέων ανθρώπων όταν επέλεγαν το επάγγελμά τους με βάση τα προσόντα τους, καθώς και τα προγράμματα σπουδών των ΑΕΙ που τους εκπαίδευαν. Πρέπει να τονιστεί το γεγονός ότι δεν έχουν διαπιστωθεί στοιχεία ανεπαρκούς ανταγωνισμού ή χαμηλής ποιότητας των προσφερομένων υπηρεσιών και από τις τρεις ειδικότητες, σε κάθε επιμέρους πεδίο των επαγγελματικών δικαιωμάτων τους.

Κατά συνέπεια, ο ενδεδειγμένος στόχος των όποιων νέων ρυθμίσεων δεν μπορεί να είναι η ανατροπή του σημερινού συστήματος, ούτε η ικανοποίηση αιτημάτων ειδικοτήτων μηχανικών με βάση πληθυσμιακά και συνδικαλιστικά κριτήρια, ούτε ιδίως η μείωση των επαγγελματικών προσόντων των ελλήνων μηχανικών που ολοένα και περισσότερο ανταγωνίζονται (κυρίως οι νέοι) στον ευρωπαϊκό / διεθνή στίβο.

Αντίθετα, στόχος των νέων ρυθμίσεων πρέπει να είναι η διόρθωση - αποσαφήνιση αδυναμιών και ο βέλτιστος χρονισμός του υφισταμένου πλαισίου δικαιωμάτων, ώστε να επιτευχθεί περαιτέρω βελτίωση της ποιότητας των παρεχομένων υπηρεσιών από τους μηχανικούς και των τριών ειδικοτήτων σε όλα τα σημερινά επαγγελματικά πεδία τους και περαιτέρω αύξηση του υγιούς ανταγωνισμού.

2. Το κύριο πρόβλημα της απονομής επαγγελματικών δικαιωμάτων

Διαπιστώνεται πλήρης διαφοροποίηση του τρόπου και του εύρους της απονομής δικαιωμάτων που αφορούν στα δημόσια έργα από ότι στα ιδιωτικά. Στην πρώτη περίπτωση, βασικό χαρακτηριστικό είναι η προοδευτική απονομή επαγγελματικών δικαιωμάτων Εργολήπτη ή Μελετητή (π.χ. σε συνάρτηση με τον προϋπολογισμό ή τα τεχνικά χαρακτηριστικά του έργου) σε κάθε επί μέρους πεδίο των δικαιωμάτων ανεξαρτήτως και με κριτήριο την αυξανόμενη εμπειρία και γνώση στο πεδίο αυτό και προϋπόθεση την προηγούμενη απόκτηση άδειας ασκήσεως επαγγέλματος. Αντίθετα, στα ιδιωτικά έργα τα επαγγελματικά δικαιώματα παρέχονται άπαξ και σε όλα τα πεδία (δηλαδή ανεξαρτήτως προϋπολογισμού και τεχνικών χαρακτηριστικών), με εξέταση για την απόκτηση άδειας ασκήσεως επαγγέλματος με βάση το αντικείμενο της διπλωματικής εργασίας του υποψηφίου.

Η διαφοροποίηση αυτή θα πρέπει να αρθεί, δεδομένου ότι οι ίδιοι λόγοι δημοσίου συμφέροντος επιβάλλουν εξίσου την καλή και ασφαλή κατασκευή τόσο των δημοσίων όσο και των ιδιωτικών έργων. Η απονομή των επαγγελματικών δικαιωμάτων για όλα τα έργα (ιδιωτικά και δημόσια) θα πρέπει να ακολουθεί ενιαία λογική, να είναι δηλαδή αποτέλεσμα επαρκούς εκπαίδευσης, κατάρτισης και εξετάσεων σε σύνθετα θέματα (όπως οι οκτάωρες εξετάσεις παλαιότερα) και να είναι προοδευτική και ανά πεδίο με βάση την αυξανόμενη εμπειρία και γνώση.

3. Επιμέρους προβλήματα επαγγελματικών δικαιωμάτων

Κατά την συζήτηση ετέθησαν επιμέρους προβλήματα που αφορούν επικαλύψεις επαγγελματικών δικαιωμάτων των τριών ειδικοτήτων που εντοπίζονται στα εξής:

Σχεδιασμός κτιριακών έργων: ο αρχιτεκτονικός σχεδιασμός κτιρίων συνδέεται με την καλή γνώση της στατικής / σεισμικής επάρκειας των φορέων, της λειτουργικότητας και της αισθητικής του κτιρίου. Οι απαιτούμενες γνώσεις παρέχονται σε διαφορετικό βαθμό στις δύο ειδικότητες του Αρχιτέκτονα και του Πολιτικού Μηχανικού. Μόνο για ιδιαίτερος σύνθετα κτίρια, όπως νοσοκομεία, μεγάλα κτίρια γραφείων, υψηλά κτίρια ξενοδοχεία κλπ., ο αρχιτεκτονικός σχεδιασμός πρέπει να εκπονεείται αποκλειστικά από Αρχιτέκτονα με παράλληλη πρόβλεψη υποχρεωτικής συνεργασίας με Πολιτικό Μηχανικό (στατική / αντισεισμική μελέτη) και μηχανικούς άλλων ειδικοτήτων, όπως συμβαίνει στην πράξη και σήμερα.

Αποκαταστάσεις διατηρητέων κτιρίων και μνημείων: ο αρχιτεκτονικός σχεδιασμός διατηρητέων κτιρίων και μνημείων συνδέεται με την καλή γνώση της στατικής / σεισμικής επάρκειας των φορέων. Πρέπει ο αρχιτεκτονικός σχεδιασμός να εκπονεείται αποκλειστικά από Αρχιτέκτονα Μηχανικό, ο δομοστατικός και αντισεισμικός σχεδιασμός να εκπονεείται αποκλειστικά από Πολιτικό Μηχανικό και να υπάρχει παράλληλα πρόβλεψη υποχρεωτικής συνεργασίας με μηχανικούς άλλων ειδικοτήτων, όπου απαιτείται.

Τοπογραφικές αποτυπώσεις: η γενική γεωδαισία, αποτυπώσεις οικοπέδων, κτηματολογία κλπ. αφορούν και στις δύο ειδικότητες, Τοπογράφου και Πολιτικού Μηχανικού. Η ανώτερη γεωδαισία, τηλεπισκόπηση, φωτογραμμετρία κλπ. αφορούν μόνον στην ειδικότητα του Τοπογράφου Μηχανικού.

Γεωτεχνικά έργα και έρευνες: αποτελούν ανεξάρτητο αντικείμενο το οποίο καλύπτεται πλήρως από όλες τις Σχολές / Τμήματα Πολιτικών Μηχανικών, στα οποία λειτουργούν διακριτοί Τομείς και Εργαστήρια Γεωτεχνικής Μηχανικής. Επισημαίνεται ότι δεν υπάρχουν αντίστοιχες δομές στις Σχολές / Τμήματα Αρχιτεκτόνων και Τοπογράφων Μηχανικών.

Συγκοινωνιακά και υδραυλικά έργα υποδομής: τα σχετικά αντικείμενα καλύπτονται πλήρως στις σπουδές του Πολιτικού Μηχανικού και με σχετική επάρκεια στις σπουδές του Αγρονόμου-Τοπογράφου Μηχανικού. Ωστόσο, τα πλέον σύνθετα και τα μεγάλης κλίμακας έργα αυτών των πεδίων, λόγω των ειδικών απαιτήσεων στατικής / σεισμικής επάρκειας, προσιδιάζουν αποκλειστικά στην ειδικότητα του Πολιτικού Μηχανικού.

Προγραμματισμός και Διαχείριση Τεχνικών Έργων: δεν επαρκούν γενικές γνώσεις διαχείρισης και χρήσης λογισμικού, αλλά απαιτείται η σε βάθος γνώση και κατά επί μέρους αντικείμενο των κατασκευαστικών μεθόδων, της λειτουργικής ανάλυσης των διατιθέμενων μέσων παραγωγής και των υπολογισμών κόστους. Κατά συνέπεια, τα όποια επαγγελματικά δικαιώματα σε επιμέρους πεδία πρέπει να συνδέονται με την βασική εξειδίκευση (π.χ. μόνον ο Πολιτικός Μηχανικός προγραμματίζει και διαχειρίζεται έργα Πολιτικού Μηχανικού).

4. Προτεινόμενες ρυθμίσεις απονομής επαγγελματικών δικαιωμάτων

Η απονομή των επαγγελματικών δικαιωμάτων και στις τρεις ειδικότητες θα πρέπει να παρέχει τα υφιστάμενα δικαιώματα ανά επαγγελματικό πεδίο, με αύξηση της τεκμηριωμένης αλληλοεπικάλυψης τους (περισσότερες κοινές δραστηριότητες), ιδίως εφόσον στην πορεία του χρόνου αποκτηθούν πρόσθετα προσόντα γνώσεων και εμπειρίας.

Επιπλέον, η απονομή των επαγγελματικών δικαιωμάτων θα πρέπει να είναι προοδευτική και ανά πεδίο με βάση την Αρχή της Αναλογικότητας και κριτήρια την αυξανόμενη εμπειρία και γνώση, τόσο για τα ιδιωτικά έργα όσο και για τα δημόσια κατά περίπτωση. Δηλαδή, θα πρέπει να προσομοιάζει τη διαδικασία και να ακολουθεί τον διαχωρισμό των επί μέρους πεδίων (να μη τα διασπά) που εφαρμόζεται σήμερα για τα δημόσια έργα και μελέτες. Οι επαγγελματικές εξετάσεις στις οποίες θα υποβληθεί ο νέος διπλωματούχος μηχανικός θα πρέπει να οδηγούν σε αρχική παροχή δικαιωμάτων στο σύνολο μεν των επαγγελματικών πεδίων του γνωστικού του αντικειμένου, αλλά με οροφή όσον αφορά στον προϋπολογισμό και στα τεχνικά χαρακτηριστικά των έργων και υπηρεσιών. Με μετέπειτα διαδοχικές αναβαθμίσεις (υποβολές

πιστοποιητικών εμπειρίας ή/και πρόσθετων ακαδημαϊκών τίτλων ή/και πρόσθετων εξετάσεων), η αρχική οροφή ανά πεδίο θα αναπροσαρμόζεται ώστε να επιτυγχάνεται η ανώτερη δυνατή ατομική μετά από 10 έως 15 έτη σταδιοδρομίας.

Τέλος, η απονομή των επαγγελματικών δικαιωμάτων πρέπει να είναι αποτέλεσμα εξετάσεων σε σύνθετα θέματα εφαρμογής (όπως οι οκτάωρες εξετάσεις παλαιότερα) και όχι σε εξειδικευμένα θέματα (πχ διπλωματική εργασία υποψηφίου).

5. Διεξαγωγή εξετάσεων

Στις χώρες του εξωτερικού τα επαγγελματικά δικαιώματα απονέμονται συνήθως ύστερα από εξετάσεις που διεξάγουν οι αυτοτελείς επαγγελματικές ενώσεις κάθε ειδικότητας. Στη Χώρα μας την αρμοδιότητα αυτή έχει το ΤΕΕ, στο οποίο υπάγονται όλες οι ειδικότητες μηχανικού, γεωγνώστος που εμπεριέχει την εξισορρόπηση των αναγκών, επιδιώξεων και συγκρουόμενων συμφερόντων τους.

Στο εξής το ΤΕΕ θα πρέπει να διατηρήσει όλη τη διοικητική ευθύνη, αλλά θα πρέπει να συνεργάζεται με τις Πολυτεχνικές Σχολές κατά ειδικότητα για την διεξαγωγή των αναγκαίων εξετάσεων. Δηλαδή, οι εξετάσεις θα πρέπει να διεξάγονται με τη συμμετοχή και εποπτεία Καθηγητών ΑΕΙ (δημοσίων λειτουργών) και χρησιμοποιώντας τις υποδομές (αίθουσες κλπ.) των ΑΕΙ. Οι Σχολές θα δύνανται να χρησιμοποιούν για τον σκοπό αυτό και κατόχους διδακτορικού τίτλου καθώς και έμπειρους επαγγελματίες (ιδιώτες μελετητές, ιδιώτες κατασκευαστές, δημοσίους υπαλλήλους) από κατάλογο που θα καταρτίζει το ΤΕΕ. Οι εξετάσεις θα πρέπει να είναι πανελλαδικές με κοινά θέματα και να διεξάγονται δύο φορές κατ' έτος.

Τα μέλη της Επιτροπής

Β. Κουμούσης, Καθηγητής ΕΜΠ

Δ. Κουτσογιάννης, Καθηγητής ΕΜΠ, Κοσμήτορας της Σχολής ΠΜ

Σ. Λαμπρόπουλος, Καθηγητής ΕΜΠ, Συντονιστής της Επιτροπής

Γ. Μπουκοβάλας, Καθηγητής ΕΜΠ